

Stadsvroedvrouwen

In vroeger tijden had ook de stad Stavoren een vroedvrouw aangesteld. Van andere plaatsen is bekend dat deze functie vaak van moeder op dochter of schoondochter werd overgeleverd. De vroedvrouwen genoten een traktement dat jaarlijks door het stadsbestuur werd vastgesteld.

In “onecht” geboren kinderen kwamen ook in die dagen voor en regelmatig zullen de vroedvrouwen alleenstaande moeders in barensood gedwongen hebben te verklaren wie de natuurlijke vader was. Niet zelden zal een valse naam van de vader zijn opgegeven waaruit dan weer allerlei verwickelingen en soms heftige rechtszaken ontstonden.

In Stavoren zijn enkele namen van vroedvrouwen uit de rekeningenboeken van de stad aan ons overgeleverd:

Stadsvroedvrouw Yda Jelles krijgt op 3 juli 1710 een verhoging van haar traktement van *f* 8 zodat ze nu *f* 20 beurt. Yttien Jelles trouwde op 26 april 1696 te Stavoren met Wytse Tietjes. Rebekka Hendriks uit het Noorderkwartier volgt haar vanwege haar hoge leeftijd van Yda vanaf 23 juli 1723 op voor *f* 70 per jaar. Ze moet onvermogens gratis helpen.

Op 2 november 1726 is er een tweede vroedvrouw nodig. Rebekka Hendriks zal Anke Theunis, de vrouw van Ypke Piers opleiden, zodat ze in mei 1727 haar examen bij dhr. Grevesteijn, med. dr. te Leeuwarden zal kunnen doen. Rebekka krijgt hier *f* 60 voor. Zij heeft blijkbaar ook een hoge leeftijd bereikt want ze werd op 20 juli 1772 begraven. Ze woonde op de hoek van de Voorstraat en de Noorder Schuinstraat. Het is onzeker of zij getrouwd is geweest. Anke Teunis trouwde op 24 mei 1722 te Stavoren met Ypke Piers van IJlst. Zij woonde in 1750 als weduwe halverwege de Dubbele Buurt in het Zuidwester Kwartier van de stad.

Op 20 september 1776 wordt de nieuwe vroedvrouw van de stad op het kerkhof begraven, haar naam wordt echter niet in het begraafboek genoemd en waarschijnlijk zal zij de opvolgster van Anke Teunis zijn geweest.

In 1789 krijgt Johannes Gijberts *f* 35 voor een half jaar traktement voor zijn vrouw als stadsvroedvrouw. Van mei 1791 tot mei 1792 krijgt zij hetzelfde traktement, maar nu als oudste vroedvrouw van de stad. Zij heette Maartje Claases. Het echtpaar kocht in 1785 een huis en erf aan het eind van de Dubbele Buurt. In 1798 moet er opnieuw een tweede vroedvrouw komen in verband met ziekte van de eerste omdat het anders “schielijk verleen werk konde worden”. Johannes overleed in 1802 en Maartje verhuisde daarna naar Harlingen. Op 3 augustus 1790 krijgt de weduwe van Arend Wijbes *f* 50 voor één jaar traktement als vroedvrouw. Blijkbaar was het beroep wat in waarde gedaald. Arent Wiebes trouwde op 28 september 1783 met Jieseltje Annes uit Deinum. In 1791 krijgt Jezeltje Annes *f* 25 voor een half jaar traktement als vroedvrouw, het tarief is dus gelijk gebleven.

Op 1 november 1790 krijgt Martien Feijkes *f* 35 voor een half jaar traktement als vroedvrouw. Waarom zij meer kreeg dan Jeseltje is niet bekend, misschien had dit met het aantal dienstjaren te maken. Haar huwelijk werd niet gevonden. De vroedvrouwen stonden in het algemeen niet hoog op de maatschappelijke ladder.

Tot wanneer de functie van stadsvroedvrouw stand heeft gehouden is niet bekend.